ВЪЗНИКВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ЗА ОСИГУРЯВАНЕ

За да възникне задължение за здравно осигуряване, лицето следва да е в обхвата на задължително осигурените по ***Закона за здравното осигуряване*** (ЗЗО) лица. Възникването на задължението за здравно осигуряване на лицата, включени в кръга на осигурените по чл. 33 от ЗЗО (Виж Фиш II.2) е регламентирано в чл. 34 от закона. Моментът на възникване на задължението за здравно осигуряване е различен за различните лица в зависимост от основанието, на което те са задължително осигурени в Националната здравноосигурителна каса (НЗОК).

За всички български граждани, които не са граждани и на друга държава	• от влизането на закона в сила; • за новородените - от датата на раждането.

Пример:
Дете с българско гражданство, родено на 1 февруари 2026 г. – задължението за здравно осигуряване възниква от датата на раждането (1 февруари 2026 г.)

За българските граждани, които са граждани и на друга държава и постоянно живеят на територията на Република България	• от календарната година, в която лицата фактически и трайно пребивават в страната повече от 183 дни от календарната година (Виж Фиш II.2). За календарните години, в които лицата живеят постоянно в страната, здравноосигурителните вноски се дължат за цялата година без прекъсване.

Пример:
Лице с двойно гражданство – българско и турско, пребивава в Република България повече от 183 дни през календарната 2025 година. Лицето подлежи на задължително здравно осигуряване в България за цялата календарна 2025 година без прекъсване.

ВЪЗНИКВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ЗА ОСИГУРЯВАНЕ

За чуждите граждани или лицата без гражданство, на които е разрешено **дългосрочно или постоянно** пребиваване в Република България, освен ако е предвидено друго в международен договор, по който Република България е страна

→

- от датата на получаването на разрешение за **дългосрочно или постоянно** пребиваване.

Пример:
Дете с турско гражданство със статут на продължително пребиваващо в Република България, настанено при българско приемно семейство. Получава статут за дългосрочно пребиваване в Република България от 1 февруари 2026 г. Здравноосигурителни вноски за него по реда на българското законодателство ще бъдат дължими от момента на получаване на разрешение за дългосрочно пребиваване в Република България - от 1 февруари 2026 г.

За лицата с предоставен статут на бежанец, хуманитарен статут или с предоставено право на убежище

→

- от датата на откриването на производство за предоставяне статут на бежанец, хуманитарен статут или право на убежище.

Задължението за здравно осигуряване на тези лица не зависи от статута им на пребиваване в страната по смисъла на чл. 23 от ***Закона за чужденците в Република България***.

ВЪЗНИКВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ЗА ОСИГУРЯВАНЕ

За лицата с предоставена временна закрила и лицата с двойно българско и чуждо гражданство, които пристигат от държава, на чужденците от която е предоставена временна закрила - **в сила от 26.04.2022 г.**

- от датата, определена в постановлението на Министерския съвет по чл. 40, ал. 10 от ЗЗО:
- за лицата с временна закрила - от датата на предоставянето на временна закрила;
- за лицата с двойно българско и чуждо гражданство, които пристигат от държава, на чужденците от която е предоставена временна закрила - от датата на пристигането им в Република България.

Задължението за здравно осигуряване на тези лица възниква от датата, определена в това постановление и не зависи от периода на пребиваване в България през календарната година.

За чуждите граждани, на които е издадено разрешение за пребиваване и работа в Република България тип „Синя карта на ЕС“

- от датата на издаване на разрешението_за пребиваване и работа в Република България тип „Синя карта на ЕС“ - за чуждите граждани, на които разрешението за пребиваване и работа тип „Синя карта на ЕС“ е издадено **след влизането в сила** на разпоредбата на чл. 33, ал. 1, т. 4б от ЗЗО.
- от датата на влизане в сила на разпоредбата на чл. 33, ал. 1 от ЗЗО - за чуждите граждани, на които разрешението за пребиваване и работа тип „Синя карта на ЕС“ е издадено **преди влизането в сила** на разпоредбата на чл. 33, ал. 1, т. 4б от ЗЗО.

ВЪЗНИКВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ЗА ОСИГУРЯВАНЕ

- За чуждите граждани, на които е издадено разрешение за продължително пребиваване и работа тип „Единно разрешение за пребиваване и работа“ - **в сила от 01.07.2025 г.**

→

- от датата на издаване на разрешението – за чуждите граждани, на които разрешенията са издадени **след влизането в сила** на допълнението в чл. 33, ал. 1 от ЗЗО.
- от 1 юли 2025 г. (датата на влизане в сила на разпоредбата) – за чуждите граждани, на които разрешенията са издадени **преди** влизане в сила на допълненията в закона.

- За чуждите граждани, на които е издадено разрешение за продължително пребиваване с цел заетост като сезонен работник - **в сила от 01.07.2025 г.**

→

- от датата на получаване на разрешението за пребиваване - за чуждите граждани, на които разрешенията са издадени **след влизането** в сила на допълнението в чл. 34, ал. 2 от ЗЗО.
- от влизане в сила на направените допълнения (01.07.2025 г.) - за лицата които са получили посочения вид разрешения **до датата** на влизане в сила на допълнението в чл. 34, ал. 2 от ЗЗО.

Пример:
Гражданин на Непал е с предоставено разрешение за продължително пребиваване и работа тип „Единно разрешение за пребиваване и работа“ от 01.01.2025 г. със срок на валидност 3 години. Лицето не е пребивавало на територията на друга държава - членка на Европейския съюз, преди да се установи в България, и не е било обхванато от системите за социална сигурност на друга държава членка, както и не е член на семейството на гражданин на държава - членка на ЕС, спрямо който да има трансгранична ситуация между държави - членки от ЕС.
За периода от 01.01.2025 г. до 30.06.2025 г. – НЕ подлежи на задължително здравно осигуряване в България.
За периода след 01.07.2025 г. – ПОДЛЕЖИ на задължително здравно осигуряване в България.

Пример:
Гражданин на Непал е с предоставено разрешение за продължително пребиваване и работа тип „Единно разрешение за пребиваване и работа“ от 01.01.2025 г. със срок на валидност 3 години. Лицето не е пребивавало на територията на друга държава - членка на Европейския съюз (ЕС), преди да се установи в България, и не е било обхванато от системите за социална сигурност на друга държава членка, както и не е член на семейството на гражданин на държава - членка на ЕС, спрямо който да има трансгранична ситуация между държави - членки от ЕС., следователно след 01.07.2025 г. лицето подлежи на задължително здравно осигуряване в България.

ВЪЗНИКВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ЗА ОСИГУРЯВАНЕ

За чуждестранните студенти и докторанти, приети за обучение във висши училища и научни организации у нас по реда на **ПМС №103 от 1993 г.** за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина и **ПМС №228 от 1997 г.** за приемане на граждани на Република Северна Македония за студенти в държавните висши училища на Република България

- от датата на записването в съответното висше училище или научна организация.

Задължението за здравно осигуряване на тези лица не зависи от статута им на пребиваване в страната по смисъла на чл. 23 от ***Закона за чужденците в Република България***.

За лицата, за които се прилага законодателството на Република България съгласно правилата за координация на системите за социална сигурност

- от датата на възникването на основанието за осигуряване (датата, от която лицата попадат в кръга на задължително осигурените в НЗОК на основание член 33, ал. 1, т. 6 от ЗЗО).

Пример:

Гражданин на Република Франция сключва брак с българска гражданка и от 01.08.2025 г. **пребивава по смисъла на *Регламент (ЕО) №883/2004*** на територията на Република България.

Към датата на преместване в България за лицето е престанало да се прилага френското законодателство.

От 01.02.2026 г. лицето започва работа по трудов договор с български работодател.

От 01.08.2025 г. на основание чл. 11(3)(д) от Регламент (ЕО) №883/2004 и чл. 33, ал. 1, т. 6 от ЗЗО за лицето започва да се прилага българското осигурително законодателство.

На основание чл. 34, ал. 1, т. 5 от ЗЗО задължението за осигуряване възниква от датата на възникване на основание за осигуряване – датата, от която лицето **пребивава по смисъла на регламента** на територията на България - 01.08.2025 г. От тази дата до 31.01.2026 г. лицето се осигурява на основание чл. 40, ал. 5 от същия закон. От 01.02.2026 г. (дата на назначаването му по трудово правоотношение) здравноосигурителните вноски за него се дължат на основание чл. 40, ал. 1, т. 1 от ЗЗО.

За всички останали лица

- От датата на заплащането на здравноосигурителната вноска